

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

OBECNÁ ČÁST ***pracovního práva***

© *JUDr. Dana Hrabcová Ph.D.*

Předmět a systém pracovního práva

PP upravuje vztahy:

- *při účasti v pracovním procesu*
 - *individuální PPV*
- *předcházející účast v prac. procesu*
 - *předsmluvní PPV*
- *vznikající při uplatňování práva sdružovat se k ochraně hospodářských a sociálních zájmů*
 - *kolektivní PPV*
- *související a odvozené od účastí v pracovním procesu - při realizaci práva na zaměstnání*

Charakteristika individuálních PPV

- *Závazkový vztah mezi subjekty:
zaměstnanec x zaměstnavatel*
- *Nerovnost subjektů – dispoziční oprávnění*
- *Výkon závislé práce – vždy osobní*
- *Výkon práce za odměnu - úplatnost*

Normativní prameny právní úpravy

- **Zák.č.262/2006 Sb., zákoník práce** - §5 působnost - sp
- **Zák. č. 198/2009 Sb., antidiskriminační zákon**
- **Zák. č. 2/1991 Sb., o kolektivním vyjednávání**
- **Zák. č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti**
- **Zák. č. 251/2005 Sb., o inspekci práce**
- **Zák. č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění**
- **Nař. vl. č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého prac. prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém prac. prostředí**
- **Nař. vl. č. 590/2006 Sb., kterým se stanoví okruh a rozsah jiných důležitých osob. překážek v práci**

Další prameny právní úpravy PPV

- **Zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník**
- **Zák. č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy**
- **Zák. č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele...**
- **Zák. č. 187/ 2006 Sb., o nemocenském pojištění**

Speciální úprava výkonu závislé práce

- **Zák. č. 361/2003 Sb.**, o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů ... (zcela zvláštní úprava - §3 ZP)
- **Zák. č. 6/2002 Sb.**, o sodech a soudcích... (zvl. úprava - §3)
- **Zák. č. 218/2002 Sb.**, o službě stát. zaměstnanců ve správních úřadech a... dosud **neúčinný** - obecně §3ZP, práv. čekatelé na státní službu - delegovaná - § 5/4ZP
- **Zák. č. 312/2002 Sb.**, o úřednících ÚSC (subsid. - §5/5 ZP)
- **Zák. č. 111/1998 Sb.**, o vysokých školách (subsid. § 5/5 ZP)
- **Zák. č. 283/1993 Sb.**, o stát. zastupitelství (subsid. § 5/5)

Zvláštní prameny práva - veřejná správa

■ zákony

- **zákon č. 128/2000 Sb.**, o obcích (obecní zřízení),
- **zákon č. 129/2000 Sb.**, o krajích (krajské zřízení),
- **zákon č. 312/2002 Sb.**, o úřednících ÚSC a o změně...

■ prováděcí předpisy

- **nař. vl. č. 564/2006 Sb.**, o plat. poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě ...
- **nař. vl. č. 222/2010 Sb.**, o katalogu prací ve veřejných službách a správě
- **vyhláška č. 512/2002 Sb.**, o zvláštní odborné způsobilosti vč. **511/2002 Sb.**, o uznání rovnocennosti vzdělání úředníků územních samosprávných celků

Pracovněprávní vztahy

- *Individuální vztahy při výkonu závislé práce,*
- *právní vztahy kolektivní povahy,*
- *vztahy předsmuvní.*

ZÁVISLÁ PRÁCE - § 2 odst. 4 ZP

- *Vztah nadřízenosti a podřízenosti,*
- *osobní výkon práce,*
- *podle pokynů zaměstnavatele,*
- *jeho jménem,*
- *za mzdu, plat nebo odměnu za práci,*
- *v pracovní době nebo jinak dohodnuté době,*
- *na pracovišti zaměstnavatele nebo jiném dohodnutém místě,*
- *na náklady a odpovědnost zaměstnavatele.*

Základní zásady p. p. vztahů

- **Zásada co není zakázáno, je dovoleno** – ust. 2 ZP
odchylná úprava práv a povinností v p. p. vztazích
- **ABSOLUTNÍ ZÁKAZ** - výčet v ust. § 363 odst. 2
- **RELATIVNÍ ZÁKAZ** - s podmínkou výhodnosti - § 363 odst. 1
- **ZÁKAZ OBECNĚ OBSAHOVĚ VYMEZENÝ** - smysl ustanovení

- **Zásada smluvní**
- **Další zásady pracovněprávních vztahů**
- výčet v ust. § 13 ZP

Základní zásady – ochrana osob. práv

- **Zákaz zneužití postavení - § 14 odst. 1 a 2 ZP**
= zákaz šikany a postihu za domáhání se práv
- **Ochrana osobních práv zaměstnance - § 316 ZP**
spolu s ochranou majetkových zájmů zam-tele
- **Zásada rovného zacházení + zákaz diskriminace -**
ust. §13/2/b) + § 16 ZP + zákon č. 198/2009 Sb.

Diskriminace + katalog diskř. důvodů

Definice diskřiminace podle antidiskř. zák.:

jednání, včetně opomenutí, kdy se s jednou osobou zachází méně příznivě, než se zachází, zacházelo, nebo by se zacházelo, s jinou osobou ve srovnatelné situaci, a to z důvodů:

- *rasy, etnického původu, národnosti,*
- *pohlaví, sexuální orientace,*
- *věku, zdravotního postižení,*
- *náboženského vyznání, víry či světového názoru.*

Přípustnost rozdílného zacházení - *podstatný požadavek nezbytný pro výkon práce, účel oprávněný a požadavek přiměřený*

Dělené důkazní břemeno - § 133a obč. soudního řádu